

Rządowy projekt Konkordatu z 12 marca 1993

Dodatek specjalny do Biuletynu Stowarzyszenia na rzecz Państwa Neutralnego Światopoglądowo „Neutrum”, Nr 3 (30), Lipiec 2003

Niepublikowany dotychczas projekt Rządu Rzeczypospolitej Polskiej Układu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z dnia 12 marca 1993 r.

Przedstawiony poniżej dokument jest ostatnim, którego ujawnienia od dawna oczekiwali wszyscy zajmujący się bliżej sferą stosunków wyznaniowych w Polsce. Obecnie, po udostępnieniu projektu rządowego Układu ze Stolicą Apostolską, można wreszcie przystąpić do szczegółowej analizy porównawczej przepisów konkordatu w oparciu o wszystkie niezbędne teksty dokumentów:

1) Projektu Konwencji między Polską Rzeczpospolitą Ludową i Stolicą Apostolską, przyjętego przez Komisję Wspólną Przedstawicieli Rządu i Episkopatu z dnia 4 maja 1988 r., podpisanego przez współprzewodniczących Zespołu Redakcyjnego: metropolitę poznańskiego abp Jerzego Strobę i ministra-Kierownika Urzędu ds. Wyznań Władysława Loranca (opublikowany w: *Konkordat polski 1993. Wybór materiałów źródłowych z lat 1993-1996*, Wybór tekstów: Czesław Janik, Uniwersytet Warszawski, Instytut Nauk Politycznych, Warszawa 1997, ss. 751-756);

2) Projektu Konwencji (Konkordatu) pomiędzy Stolicą Świętą i Rzeczpospolitą Polską, opracowanego przez nuncjusza apostolskiego, abp Józefa Kowalczyka, z października 1991 r. (opublikowany w dodatku specjalnym do biuletynu Stowarzyszenia na Rzecz Państwa Neutralnego Światopoglądowo „Neutrum”, nr 3(26) z lipca 2002 r.);

3) Poniżej publikowanego projektu rządowego Układu z dnia 12 marca 1993 r.; oraz

4) Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego 28 lipca 1993 r. (opublikowanego m.in. w: *Konkordat polski 1993. Wybór materiałów źródłowych z lat 1993-1996*, ss. 11-19).

Brak dostępu do dokumentu z 12 marca 1993 r. szczególnie uwidocznił się w publikacjach poświęconych dziesiątej rocznicy podpisania konkordatu. Pisał o tym m.in. Aleksander Merker w „Przeglądzie” (nr 30 z lipca 2003 r.).

Konkordat z 1925 r. został zerwany. Ludzie związani z Kościołem obwiniają o to stronę polską. Naukowcy i niezależnie myślący publicyści wskazują jako sprawcę zerwania konkordatu z 1925 r. papieża Piusa XII, który dopuścił się łamania przepisów konkordatu w pierwszych latach II wojny światowej. O możliwościach podpisania nowego układu myślał już w 1945 r. Stanisław Grabski (przygotowywał konkordat z 1925 r.), który uważał, że to jednak Watykan powinien wystąpić z inicjatywą zbliżenia, a przede wszystkim powinien „uznać rząd Warszawski” (tak twierdził w rozmowie z ambasadorem Włoch Eugenio Reale; patrz: Eugenio Reale, *Raporty. Polska 1945-1946*, „Biblioteka Kultury”, tom 164, Instytut Literacki, Paryż 1968, s. 24).

Przypuszczalnie „Rządu Warszawskiego” Watykan nie uznawał do czasu podpisania konkordatu z 1993 r., w tekście preambuły tego dokumentu pojawiło się bowiem stwierdzenie o „przełomowym znaczeniu odzyskania niepodległości i suwerenności”.

Przedstawiciele Kościoła rozmawiali z „rządem Warszawskim”, bo musieli. Ale nigdy go nie uznawali. Podobnie było z uznawaniem przez Watykan granic państwa polskiego; np. dopiero w 1972 r. Watykan uznał za ostateczną granicę między Polską a Niemcami!

Przedstawiciele „rządu Warszawskiego” wielokrotnie od 1945 r. proponowali nowy układ. Bezskutecznie.

Często powtarza się, że rozmowy dotyczące podpisania nowej umowy pomiędzy Watykanem a Polską trwały bardzo długo. Jest to prawda. Nie jest jednak prawdą, że to właśnie w sprawie konkordatu z 1993 r. rozmowy trwały tak długo. Rozmowy trwały długo w sprawie podpisania jakiegokolwiek umowy z Watykanem przez „rząd Warszawski”. Zwieńczeniem tych rozmów była parafowania Konwencji z 4 maja 1988 r.

Wydarzenia lat osiemdziesiątych, a przede wszystkim zahamowanie przemian

demokratycznych przez „stan wojenny” wymusiły na Kościele dokument z 1988 r., zaś przyśpieszenie przemian w 1989 r. doprowadziło do uznania przez Kościół parafowanej Konwencji z 1988 r. za dokument nadający się do kosza (o rzetelności podmiotu politycznego, jak twierdzą księża: prof. Krukowski, prof. Sobański, świadczy zasada: *pacta sunt servanda*).

W trybie ekspresowym, już 17 lipca 1989 r. (wybory, w których wystąpili kandydaci opozycji demokratycznej, odbyły się 4 czerwca) nawiązano stosunki dyplomatyczne z Watykanem. Po dwóch latach abp Józef Kowalczyk wystąpił do rządu RP ze swoim projektem umowy, a po następnych dwóch latach rząd H. Suchockiej, również w trybie ekspresowym (projekt konkordatu z 12 marca, podpisanie konkordatu 28 lipca 1993 r.) doprowadził do przyjęcia dokumentu nieznanego nie tylko parlamentowi, ale przede wszystkim 95-procentowemu społeczeństwu polskiemu.

Trzymiesięczny okres — od przygotowania projektu do podpisania konkordatu w dniu 28 lipca 1993 r. — obala jeden z mitów, którymi otoczono dokument. Okres ten bowiem potwierdza, że bezpodstawne są twierdzenia typu „rozmowy trwały długo”. Tak mówią wszyscy obrońcy polskiego konkordatu — zarówno apologeci kościelni, jak i ci wszyscy ze strony rządowej, którzy mieli jakikolwiek związek z utajnionymi pertraktacjami (dotyczy to szczególnie ówczesnego premiera RP Hanny Suchockiej i będących w składzie „delegacji” rządowej polskich katolików: Krzysztofa Skubiszewskiego, Jana Marii Rokity, Zdobysława Fliskowskiego, Jadwigi Skórzewskiej, Marka Pernala i Janusza Stańczaka — na marginesie pytanie: Dlaczego nikt z nich nie stanął do tej pory przed Trybunałem Stanu za złamanie Konstytucji? Nie zezwalała ona wówczas na zawarcie umowy z jakimkolwiek podmiotem wyznaniowym!).

Przedstawiony poniżej tekst umowy z Watykanem jest najbardziej zbieżny z ostateczną wersją dokumentu, którą podpisano 28 lipca 1993 r.

Nie starając się przeprowadzić dogłębnej analizy prezentowanego tekstu, można pokusić się o pokazanie, widocznych na pierwszy rzut oka różnic. Projekt Konwencji z 1998 roku w Preambule mówi o potrzebie „realizacji praw człowieka określonych w międzynarodowych konwencjach”. Projekt przedstawiony przez abp J. Kowalczyka tę problematykę pomija zupełnie. Prezentowany poniżej projekt rządowy z marca 1993 r. ponownie zawarł w sobie nawiązanie do dokumentów traktujących o prawach człowieka; znalazło się to w ostatecznej wersji podpisanego konkordatu.

I jeszcze jeden problem na zakończenie. Szczególnego rodzaju *curiosum* w projekcie rządowym z marca 1993 r. jest zapisanie z jednej strony w art. 1 zasady niezależności i autonomii stron konkordatu, z drugiej zaś w artykule 19 ust. 2 bezpośrednie nawiązanie do prawa kanonicznego. Polska delegacja poszła w swoich zapędach tak daleko, że zapomniała o istnieniu w państwie województw, kiedy zapisała: „W każdej diecezji utworzony zostanie..” itd. Na ile zapis ten, gdyby został przyjęty w pierwotnym brzmieniu, byłby kompatybilny ze świeckim (?) prawem wewnętrznym państwa polskiego.

Czesław Janik

*

KOPIA

Projekt polski

12 marca 1993

Układ między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską

Stolica Apostolska i Rzeczpospolita Polska

- dążąc do trwałego uregulowania wzajemnych stosunków;
- biorąc pod uwagę, że religia katolicka jest wyznawana przez większość społeczeństwa polskiego;
- odnosząc się z największym szacunkiem do posłannictwa Kościoła katolickiego oraz do roli, którą Kościół odegrał w tysiącletnich dziejach Państwa Polskiego;
- uznając doniosły wkład Kościoła w rozwój osoby ludzkiej i umacnianie moralności;
- kierując się tymi wartościami oraz zasadami przyjętymi w Karcie Narodów Zjednoczonych, w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, w Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych, w Akcie Końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, w Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz w Deklaracji o wyeliminowaniu wszelkich form nietolerancji i dyskryminacji z powodów religijnych lub przekonań;

- uznając, podmiotowość społeczeństwa za podstawę jego rozwoju, a prawa człowieka za fundament praw ludzi jako obywateli i jako członków wspólnoty religijnej;

- uwzględniając ze strony Rzeczypospolitej Polskiej zasady przyjęte w jej Konstytucji i ustawach, a ze strony Stolicy Apostolskiej dokumenty Soboru Watykańskiego II dotyczące wolności religijnej i stosunków pomiędzy Kościołem a wspólnotą polityczną oraz przepisy prawa kanonicznego;

postanowiły zawrzeć niniejszy Układ:

Art. 1

Rzeczpospolita Polska i Stolica Apostolska potwierdzają, że Państwo i Kościół katolicki są - każde w swej dziedzinie - niezależne i autonomiczne oraz zobowiązują się do pełnego poszanowania tej zasady we wzajemnych stosunkach i we współdziałaniu dla rozwoju człowieka i wspólnego dobra Kraju.

Art. 2

W celu podtrzymania i umacniania więzi pomiędzy zainteresowanymi Stronami Nuncjusz apostolski rezyduje w Warszawie, a polski Ambasador nadzwyczajny i pełnomocny przy Stolicy Apostolskiej w Rzymie.

Art. 3

Rzeczpospolita Polska uznaje osobowość prawną Kościoła katolickiego.

2. Rzeczpospolita Polska uznaje również osobowość prawną wszystkich instytucji kościelnych terytorialnych i personalnych ustanowionych zgodnie z przepisami prawa kanonicznego.

3. Inne instytucje kościelne mogą na wniosek władzy kościelnej uzyskać osobowość prawną na podstawie aktu prawnego właściwych władz państwowych.

Art. 4

Przestrzegając prawa do wolności religijnej, Państwo zapewnia Kościołowi katolickiemu, bez względu na obrządek, swobodne i publiczne pełnienie jego misji, łącznie z wykonywaniem jurysdykcji na podstawie prawa kanonicznego. Zarządzanie i administrowanie sprawami i majątkiem Kościoła oparte jest na przepisach prawa kanonicznego i prawa polskiego.

Art. 5

1. Tworzenie właściwych Kościołowi struktur należy do kompetentnej władzy kościelnej; dotyczy to w szczególności erygowania, zmieniania i znoszenia prowincji kościelnych, archidiecezji, diecezji, administratur apostolskich, prałatur personalnych i terytorialnych, opactw terytorialnych, parafii, instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego oraz innych kościelnych osób prawnych.

2. Żadna część terytorium polskiego nie będzie włączona do diecezji, metropolii lub jednostki organizacyjnej instytutu życia konsekrowanego mającej swą stolicę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Żadna diecezja mająca swą stolicę w Rzeczypospolitej Polskiej nie będzie się rozciągała poza granice Państwa Polskiego.

4. Biskupi diecezji polskich nie będą należeć do Konferencji Episkopatów, w których skład wchodzi biskupi diecezji położonych na terytorium innego kraju.

Art. 6

1. Mianowanie arcybiskupów, biskupów i innych ordynariuszy zrównanych przez prawo kanoniczne z biskupem diecezjalnym, a także ich odwoływanie, należy wyłącznie do Ojca Świętego.

2. Przed mianowaniem wymienionych w ust. 1 ordynariuszy Stolica Apostolska podaje ich nazwiska do wiadomości Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Mianowanie, wybór lub odwołanie osób będących organami pozostałych osób prawnych wymienionych w art. 5 ust. 1 odbywa się wyłącznie w oparciu o prawo kanoniczne.

4. Na urzędy, o których mowa w niniejszym artykule, będą mianowani obywatele polscy.

Art. 7

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia Kościołowi katolickiemu wolność sprawowania kultu

zgodnie z art. 4.

2. Organizowanie kultu publicznego należy do władzy kościelnej, zgodnie z przepisami wydanymi przez Stolicę Apostolską i prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Miejscom przeznaczonym i poświęconym przez Kościół sprawowaniu kultu publicznego władze państwowe gwarantują w tym celu nienaruszalność. Jedynie kompetentna władza kościelna może przeznaczyć te miejsca na inny użytek.

4. Sprawowanie kultu publicznego w miejscach innych niż określone w ust. 3 nie wymaga zezwolenia władz państwowych, chyba że prawo polskie stanowi inaczej.

5. W przypadkach konieczności władze publiczne mogą wykonywać swe funkcje w miejscach określonych w ust. 3 bez uprzedniego powiadomienia o tym władzy kościelnej.

Art. 8

1. Dniami wolnymi od pracy są niedziele i następujące dni święta katolickie:

- 1) 1 stycznia - uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi (dzień Nowego Roku),
- 2) drugi dzień Wielkiej Nocy,
- 3) dzień Bożego Ciała,
- 4) 15 sierpnia - uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny,
- 5) 1 listopada — dzień Wszystkich Świętych,
- 6) 25 grudnia — pierwszy dzień Bożego Narodzenia,
- 7) 26 grudnia — drugi dzień Bożego Narodzenia,

2. Po dokonaniu odpowiednich uzgodnień w trybie przewidzianym w art. 25 niniejszego Układu, wierni Kościoła katolickiego będą mogli obchodzić jako dni wolne od pracy również inne święta kościelne, jednak bez prawa do otrzymania za nie wynagrodzenia.

Art. 9

1. Opiekę duszpasterską nad żołnierzami wyznania katolickiego w czynnej służbie wojskowej, w tym również zawodowej, sprawuje Biskup Polowy zgodnie ze statutem zatwierdzonym przez Stolicę Apostolską w porozumieniu z kompetentnymi władzami Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Kapłani i diakoni po otrzymaniu święceń oraz członkowie instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego po złożeniu profesji wieczystej zostają przeniesieni do rezerwy. Alumnom wyższych seminariów duchownych oraz nowicjuszom zakonnym odracza się służbę wojskową ze względu na odbywanie nauki.

3. Kapłani przeniesieni do rezerwy mogą być powołani do odbywania ćwiczeń wojskowych tylko w celu przeszkolenia do pełnienia funkcji kapelana wojskowego na wniosek właściwego przełożonego kościelnego.

4. W czasie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny władza kościelna skieruje dodatkowych kapłanów do pełnienia funkcji kapelanów wojskowych, a diakonów, alumnów wyższych seminariów duchownych oraz członków instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego do służby sanitarnej lub służby w obronie cywilnej.

Art. 10

1. Małżeństwo zawarte zgodnie z prawem kanonicznym wywiera takie same skutki jak małżeństwo zawarte zgodnie z prawem polskim. Kościół katolicki zobowiązuje się do nieudzielania sakramentalnego małżeństwa, jeżeli między nupturientami istnieją przeszkody wynikające z prawa polskiego. Przy-gotowanie do zawarcia sakramentalnego małżeństwa obejmuje pouczenie nupturientów o przepisach państwowych dotyczących skutków cywilnych zawieranego małżeństwa. W ciągu trzech dni od zawarcia małżeństwa proboszcz lub jego delegat przesyła Urzędowi Stanu Cywilnego zawiadomienie o zawartym małżeństwie celem dokonania wpisu w aktach stanu cywilnego.

2. Urzędnik Stanu Cywilnego ma obowiązek dokonania wpisu w ciągu trzech dni od dnia powiadomienia przez właściwą władzę kościelną. O dokonanym wpisie urzędnik informuje tę władzę.

3. Do orzekania w sprawach małżeńskich w zakresie skutków określonych w prawie polskim właściwe są wyłącznie sądy państwowe.

4. Celem wprowadzenia w życie niniejszego artykułu dokonane zostaną konieczne zmiany w prawie polskim.

Art. 11

1. Państwo gwarantuje, że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej organizują w ramach planu zajęć szkolnych naukę religii. W szkole podstawowej o uczestniczeniu ucznia w lekcjach religii decydują jego rodzice lub opiekunowie prawni, a w szkole ponadpodstawowej - sam uczeń. Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w nauce religii nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek i w jakiegokolwiek formie.

2. Program nauczania religii katolickiej oraz kryteria wyboru podręczników będą opracowane w drodze porozumienia Ministerstwa Edukacji Narodowej z Konferencją Episkopatu Polski.

Nauczyciele religii katolickiej muszą posiadać upoważnienie kościelne (*missio canonica*). Nauczyciele ci muszą również spełniać kryteria wykształcenia przedmiotowego i pedagogicznego, zgodnie z wymogami dla nauczycieliszków publicznych odpowiedniego szczebla. Forma i tryb uzupełniania tego wykształcenia będą przedmiotem dalszych uzgodnień kompetentnych władz państwowych z Konferencją Episkopatu Polski.

3. W sprawach treści nauczania religii nauczyciele religii podlegają przepisom i zarządzeniom kościelnym, a w innych sprawach przepisom państwowym.

Art. 12

1. Kościół katolicki ma prawo zakładać i prowadzić placówki oświatowe i wychowawcze oraz szkoły wszystkich typów na zasadach określonych przez odpowiednie ustawy.

2. W realizowaniu minimum programowego przedmiotów obowiązkowych i w wystawianiu druków urzędowych szkoły te kierują się przepisami prawa polskiego. W realizowaniu programu nauczania pozostałych przedmiotów szkoły te mogą kierować się przepisami kościelnymi. Szkoły te mają prawo wystawiać własne świadectwa szkolne z wyjątkiem świadectwa ukończenia szkoły podstawowej i świadectwa maturalnego.

3. Nauczycielom, wychowawcom, pracownikom administracyjnym i obsługi oraz uczniom szkół i placówek wymienionych w ust. 1 - jeśli są one szkołami publicznymi lub mają uprawnienia szkół publicznych - przysługują te same uprawnienia, co analogicznym osobom w szkołach i placówkach publicznych.

4. Szkoły i placówki wymienione w ust. 1 będą dotowane przez państwo lub organy samorządu terytorialnego w przypadkach i na zasadach określonych przez odpowiednie ustawy.

Art. 13

1. Rzeczpospolita Polska gwarantuje Kościołowi katolickiemu prawo do swobodnego zakładania i prowadzenia uniwersytetów, akademii, wydziałów filozoficznych i teologicznych, seminariów duchownych oraz innych instytutów naukowych i dydaktycznych.

2. Status prawny uniwersytetów, akademii, wydziałów filozoficznych i teologicznych, o których mowa w ust. 1, a także tryb i zakres uznawania przez Państwo kościelnych stopni i tytułów naukowych regulują umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski upoważnioną przez Stolicę Apostolską. Status prawny wydziałów teologii katolickiej w uniwersytetach państwowych określi umowa kompetentnych władz państwowych z Konferencją Episkopatu Polski.

3. Papieskie akademie, katolickie uniwersytety oraz wydziały filozoficzne i teologiczne działają na zasadach wspólnych dla uznanych prawnie uczelni niepaństwowych.

Art. 14

1. Rzeczpospolita Polska stwarza warunki do wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych osobom przebywającym w zakładach karnych, aresztach śledczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz zakładach opieki zdrowotnej i opieki społecznej.

2. Osobom, o których mowa w ust. 1 stwarza się w szczególności możliwość uczestniczenia we Mszy świętej w niedzielę i święta oraz w katechizacji i rekolekcjach, a także korzystania z indywidualnych posług religijnych w sposób, który powinien być zgodny z celami

pobytu tych osób w zakładach karnych, aresztach śledczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz zakładach opieki zdrowotnej i opieki społecznej.

3. Dzieciom i młodzieży katolickiej przebywającym na koloniach i obozach oraz korzystającym z innych form zbiorowego wypoczynku zapewnia się możliwość wykonywania praktyk religijnych, a w szczególności uczestniczenia we Mszy świętej w niedziele i święta.

4. Dla realizacji uprawnień osób, o których mowa w ust. 1, biskup diecezjalny skieruje kapelanów, z którymi odpowiednia instytucja zawrze stosowną umowę.

Art. 15

Wierni świeccy i duchowni mają prawo zrzeszania się w stowarzyszenia katolickie publiczne i prywatne zgodnie z przepisami prawa kanonicznego i obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej prawa o stowarzyszeniach.

Art. 16

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia Kościołowi katolickiemu oraz jego osobom prawnym i fizycznym swobodę utrzymywania stosunków i komunikowania się ze Stolicą Apostolską, z Konferencjami Episkopatów, z Kościołami partykularnymi, a także z innymi wspólnotami, instytucjami, organizacjami i osobami w kraju i za granicą.

2. Kościół katolicki ma prawo swobodnego drukowania, publikowania i rozpowszechniania ksiąg Pisma Świętego, ksiąg liturgicznych, Kodeksu Prawa Kanonicznego i dokumentów Stolicy Apostolskiej oraz innych publikacji związanych z naturą jego posłannictwa.

Art. 17

Kościół katolicki ma prawo do posiadania i używania własnych środków społecznego przekazu, a także do emitowania własnych programów w publicznej radiofonii i telewizji, na zasadach określonych w prawie polskim.

Art. 18

Odpowiednie instytucje kościelne mają prawo prowadzenia, każda zgodnie ze swą naturą, działalności o charakterze misyjnym, charytatywnym i opiekuńczym. W tym celu mogą one tworzyć struktury organizacyjne i urządzać publiczne zbiórki.

Art. 19

1. Skutki podatkowe działalności służącej celom humanitarnym, charytatywno-opiekuńczym i oświatowo-wychowawczym, podejmowanej przez kościelne osoby prawne są zrównane są [1] skutkami podatkowymi działalności służącej analogicznemu celom, prowadzonej przez instytucje państwowe.

2. Z chwilą podpisania niniejszego Układu Strony ustanowią komisję na zasadzie parytetu, której zadaniem będzie sformułowanie norm regulujących sprawy związane z finansami instytucji i dóbr kościelnych oraz duchowieństwa, w celu przystosowania ich do prawa państwowego, biorąc pod uwagę potrzeby Kościoła. W każdej diecezji utworzony zostanie instytut dla utrzymania kleru przewidziany kanonem 1274 [2] kodeksu prawa kanonicznego.

Art. 20

Kościelne osoby prawne mogą, w zgodzie z przepisami prawa państwowego, nabywać, posiadać, użytkować i zbywać mienie nieruchomości i ruchome oraz nabywać wszelkie mienie i prawa majątkowe na drodze spadku, zapisu, darowizny i umowy dożywocia.

Art. 21

Kościół ma prawo do budowy, rozbudowy i konserwacji obiektów sakralnych i kościelnych oraz cmentarzy - zgodnie z prawem polskim. O potrzebie budowy świątyni i o założeniu cmentarza decyduje biskup diecezjalny lub inny właściwy ordynariusz. Budowę świątyni i założenie cmentarza inicjuje właściwy biskup diecezjalny po uzgodnieniu lokalizacji z kompetentnymi władzami.

Art. 22

1. W celu ochrony znajdujących się w kościołach i w budynkach podległych Kościołowi dóbr kultury o ogólnonarodowym znaczeniu oraz dokumentów archiwalnych o wartości historycznej i artystycznej, w każdej diecezji powstanie komisja powołana przez biskupa diecezjalnego w porozumieniu z właściwymi władzami konserwatorskimi.

2. Kompetentne władze państwowe i Konferencja Episkopatu Polski opracują zasady udostępniania dóbr kultury będących własnością lub pozostających we władaniu Kościoła.

Art. 23

Stosownie do potrzeby zapewnienia opieki duszpasterskiej nad członkami mniejszości narodowych biskupi diecezjalni organizują posługę duszpasterską i katechizację w języku właściwej mniejszości.

Art. 24

Kościelne osoby prawne mogą zakładać fundacje. Do fundacji tych stosuje się prawo polskie.

Art. 25

Sprawy wymagające nowych lub dodatkowych rozwiązań będą regulowane albo na drodze nowych układów między dwiema Stronami, albo na drodze uzgodnień między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencją Episkopatu Polski uprzednio do tego upoważnioną przez Stolicę Apostolską.

Art. 26

Układające się Strony zobowiązują się do rozwiązywania na drodze dyplomatycznej ewentualnych trudności dotyczących interpretacji lub stosowania niniejszego Układu.

Artykuł 27

Układ niniejszy podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie jednego miesiąca od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w ..

Przypisy:

[1] Powinno być: "ze".

[2] Poniżej podajemy dokładne brzmienie przepisów kan. 1274 i związanego z nim kan. 281 za *Kodeksem Prawa Kanonicznego*. Przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Pallottinum 1984.

Kan. 1274 - § 1. W poszczególnych diecezjach powinna istnieć specjalna instytucja, gromadząca dobra i ofiary przeznaczone na utrzymanie duchownych, którzy pełnią służbę dla dobra diecezji, zgodnie z postanowieniami kan. 281, chyba że inaczej temu zaradzono.

§ 2. Tam, gdzie jeszcze nie zorganizowano właściwego zabezpieczenia społecznego dla duchowieństwa, Konferencja Episkopatu powinna troszczyć się o powołanie instytucji, która by w sposób wystarczający zapewniła ubezpieczenie społeczne duchownych.

§ 3. Gdy zachodzi potrzeba, w poszczególnych diecezjach należy utworzyć wspólny Fundusz, z którego biskupi mogliby wynagradzać inne osoby służące Kościołowi, zarządzając różnym potrzebom diecezji i z którego także diecezje bogatsze mogłyby pomagać biedniejszym.

§ 4. Zależnie od różnych warunków miejscowych cele, o których w §§ 2 i 3, łatwiej mogą być osiągnięte przez instytucje diecezjalne połączone między sobą, lub przez współpracę albo nawet przez odpowiednie stowarzyszenie, ustanowione dla różnych diecezji, a nawet dla całego terytorium podległego Konferencji Episkopatu.

§ 5. Tego rodzaju instytucje, jeśli to możliwe, winny być tak utworzone, aby uzyskały

skuteczność działania również w zakresie prawa cywilnego.

Kan. 281 - § 1. Wypełniając kościelną posługę, duchowni zasługują na wynagrodzenie odpowiednie ich pozycji, z uwzględnieniem zarówno natury ich zadania, jak również okoliczności miejsca i czasu, dzięki któremu mogliby zaspokoić potrzeby własnego życia a także wynagrodzić tych, których pomocy potrzebują.

§ 2. Należy także zatroszczyć się, by mieli właściwe zabezpieczoną opiekę społeczną, jeśli by byli dotknięci chorobą, niezdolnością lub starością.

§ 3. Diakoni żonaci, którzy się całkowicie oddali kościelnej posłudze, zasługują na wynagrodzenie wystarczające na ich utrzymanie oraz ich rodzin. Ci jednak, którzy otrzymują wynagrodzenie z racji świeckiego zawodu, który wykonują lub wykonywali, powinni z otrzymanych z tego dochodów zaspokajać potrzeby własne i swojej rodziny.

(Publikacja: 18-05-2002 Ostatnia zmiana: 18-11-2003)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,257>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora.

Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl